

विदर्भ पाटबंधारे विकास महामंडळ, नागपूर
यांच्या अखत्यारितील गोसीखूर्द जलाशयातील
मासेमारी हक्क मत्स्यव्यवसाय विभागाकडे
हस्तांतरित करणेबाबत.

महाराष्ट्र शासन,
जलसंपदा विभाग
शासन निर्णय, क्र. जमाह-२०१२/प्रक्र.२२/२०१२/लाक्षेवि(आस्था)
मंत्रालय, मुंबई-४०० ०३२
दिनांक :- ०७ ऑगस्ट, २०१२

वाचा : १. शासन निर्णय, जसंवि क्र.संकीर्ण-२००३/१३/(४००/०३) जसनि,दि.२०.०१.२००४
२. आयुक्त मत्स्यव्यवसाय, महाराष्ट्र राज्य, मुंबई यांचे पत्र क्र मत्स्य/भू/०११२५७/१३१/२०११
दि.२७.१२.११

प्रस्तावना :-

पाटबंधारे विकास महामंडळाच्या अखत्यारितील जलाशयातील मत्स्यविकास व व्यवस्थापन मत्स्यव्यवसाय विभागाकडे संदर्भ क्र.१ च्या शासन निर्णयान्वये सोपविण्यात आले आहे. तथापि, आयुक्त मत्स्यव्यवसाय, महाराष्ट्र राज्य, मुंबई यांनी संदर्भ क्र.२ च्या पत्रान्वये शासनाच्या असे निदर्शनास आणले आहे की, विदर्भ पाटबंधारे विकास महामंडळाच्या अखत्यारितील गोसीखूर्द जलाशयाचे मासेमारी हक्क अद्यापही मत्स्यव्यवसाय विभागाकडे हस्तांतरित झालेले नाही व त्यामुळे तलाव मत्स्यव्यवसायासाठी ठेक्याने देता येत नाही. सदर जलाशयावर नोंदणीसाठी आलेल्या संस्थांच्या अर्जावर कार्यवाही करण्याच्या दृष्टीने, तसेच मच्छीमारांना रोजगार उपलब्ध करण्याच्या दृष्टीने गोसीखूर्द जलाशयातील जेवढ्या क्षेत्रात पाणी उपलब्ध आहे तेवढ्या क्षेत्राचे मासेमारी हक्क मत्स्यव्यवसाय विभागाकडे हस्तांतरित करण्याची विनंती आयुक्त मत्स्यव्यवसाय, महाराष्ट्र राज्य, मुंबई यांनी संदर्भ क्र.२ च्या पत्रान्वये शासनाकडे केली आहे. आयुक्त मत्स्यव्यवसाय, महाराष्ट्र राज्य, यांनी नमूद केलेली वस्तुस्थिती व त्यांची विनंती विचारात घेऊन गोसीखूर्द जलाशयाचे मासेमारी हक्क मत्स्यव्यवसाय विभागाकडे हस्तांतरित करण्याची बाब शासनाच्या विचाराधीन होती.

शासन निर्णय :-

विदर्भ पाटबंधारे विकास महामंडळाच्या अखत्यारितील गोसीखूर्द जलाशयातील जेवढ्या क्षेत्रात पाणी उपलब्ध आहे / भविष्यात उपलब्ध होणार आहे, तेवढ्या क्षेत्रावर मासेमारी हक्क मत्स्यव्यवसाय विकास विभागास खालील अटीच्या अधिन राहून हस्तांतर करण्यात येत आहे.

अट क्र. १ मत्स्य व्यवसायकांनी जलाशयात मासेमारी करतांना धरणाच्या सुरक्षिततेला धोका पोहोचणार नाही, याची दक्षता घेणे आवश्यक आहे. याबाबतची संपूर्ण जबाबदारी मत्स्यव्यवसाय विभागाची असेल.

अट क्र.२ मत्स्यव्यवसायकांनी जलाशयात मासेमारी करताना प्रकल्पाच्या बांधकामांना (Structures) धोका पोहोचणार नाही, याची देखील दक्षता घेणे आवश्यक आहे. याबाबतची संपूर्ण जबाबदारी मत्स्यव्यवसाय विभागाची असेल.

- अट क्र. ३ मासेमारी ठेक्यांद्वारे प्राप्त होणा-या महसूलापैकी ५० % हिस्सा पूर्वीच्या प्रचलित पध्दतीप्रमाणे जलसंपदा विभागाकडे देण्यात यावा.
- अट क्र.४ धरणापासून तसेच उपसा सिंचन योजनांच्या शिर्ष कामापासून बुडीत क्षेत्रात ५०० मी. अंतरापर्यंत मत्स्यव्यवसाय /मासेमारी संबंधित कोणतीही कार्यवाही धरणाच्या सुरक्षेच्या दृष्टीकोणातून करता येणार नाही.
- अट क्र.५ पूनर्वसनाची अडचण / पूर नियंत्रण/ जलप्रदुषण किंवा इतर कारणांमुळे जलाशयाची पाणीपातळी कमी करावी लागली/ जलसाठा कमी करावा लागला तर त्यास अडथळा आणता येणार नाही किंवा विरोध करता येणार नाही. पाणीपातळी कमी केल्यामुळे (तात्पुरती किंवा दिर्घकालावधीसाठी) काही नुकसान झाल्यास त्यास शासन जबाबादार राहणार नाही.
- अट क्र.६ वरील अट क्र ४ व ५ चे उल्लंघन झाल्यास ते पाटबंधारे अधिनियम १९७६ च्या कलम ९३ व कलम ९४ (जे लागू असेल ते) अंतर्गत गुन्हा समजण्यात येईल.
- अट क्र. ७ जलाशयातील पाणी प्रदुषित होणार नाही याची काळजी घ्यावी.
- अट क्र. ८ उदरनिर्वाहसाठी गोसीखूर्द प्रकल्पग्रस्तांना प्राधान्याने मासेमारी देण्याचा निर्णय झाल्यास तो मत्स्यव्यवसाय विभागास बंधनकारक राहील.

मत्स्य व्यवसाय विभागाकडून मासेमारी करिता संबंधीतांशी करावयाच्या करारनाम्यात वरील अटीपैकी अट क्र.३ वगळून इतर सर्व अटींचा समावेश यथायोग्यरित्या करणे बंधनकारक राहील.

सदर शासन निर्णय हा शासनाच्या संकेत स्थळावर उपलब्ध असून त्याचा साकेतांक क्र २०१२०८०७१०४२३७०९०० असा आहे.

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने,

(सं.अ.टाटू)

शासनाचे अवर सचिव

प्रत,

मा.मंत्री , ज.सं, (कृ.खो.पा.म.वगळून) यांचे स्वीय सहायक
 मा.मंत्री, ज.सं.(कृ.खो.पा.म) यांचे स्वीय सहायक
 मा.विरोधीपक्ष नेता (विधानसभा/विधानपरिषद) यांचे स्वीय सहायक.
 मा.राज्यमंत्री, जलसंपदा विभाग, यांचे स्वीय सहायक
 मुख्य सचिव, यांचे स्वीय सहायक, मंत्रालय, मुंबई
 प्रधान सचिव (कृषि व पदुम) यांचे स्वीय सहायक, मंत्रालय, मुंबई
 प्रधान सचिव (जलसंपदा) यांचे स्वीय सहायक, मंत्रालय, मुंबई
 सचिव (लाक्षेवि) यांचे स्वीय सहायक, मंत्रालय, मुंबई
 आयुक्त मत्स्यव्यवसाय, महाराष्ट्र राज्य, मुंबई,
 कार्यकारी संचालक, विदर्भ पाटबंधारे विकास महामंडळ, नागपूर
 मुख्य अभियंता, गोसीखूर्द प्रकल्प, जलसंपदा विभाग, नागपूर
 उप सचिव (जसंनि), जलसंपदा विभाग, मंत्रालय, मुंबई,
 उप सचिव (मो.प्र-२) जलसंपदा विभाग, मंत्रालय, मुंबई

यांना विनंती करण्यात येते की, अट क्र.८ बाबत गोसीखूर्द प्रकल्प ग्रस्तांना प्राधान्याने मासेमारी देण्याबाबतचा निर्णय घेण्याची कार्यवाही करावी.

निवड नस्ती